

II-osa

SODAN JÄLKEINEN AIKA

Suomessa käytiin sisällissota, kansalaissota, kapina; miksi sitä kukin haluaa sanoa. Seurasi iloiseksi mainittu 20-luku, kieltolaki, Lapuanliike IKL, talvi- ja jatkosota. Kellokoskelaisia sivusi -32 Mäntsälän kapina, jonka alkuvaiheet tapahtuivat hyvin lähellä, Ohkolassa. Nämä kaikki ja näiden sivujuonet on kuvattu monissa historiankirjoissa, joten ei näistä sen enempää. Miten toimi Kellokosken metallityöväen ammattiosasto näinä vuosina, emme tarkkaan tiedä, sillä pöytäkirjoja ei ole tallella. Pahimpaan Lapualaisaikaan ei todennäköisesti toimittu lainkaan ja vähintäänkin salaa. Vasta sodan jälkeen, vuonna 1945, pääsemme uudelleen sisälle osaston asioihin. Tällä välin osasto on saanut numerokseen 39.

Sodan jälkeen Suomea rakennettiin uudelleen. Niin myös Kellokoskella. Järjestöllinen toimintakin käynnistettiin tavallaan uusista lähtökohdista. 30-luvun oikeistolaisuus oli nyt vuorostaan maan alla ja vasemmistolaisen työväenliikkeen toimintamahdollisuudet paremmat kuin koskaan. S.M.L:n Kellokosken osaston kokouksissa otettiin kantaa maan asioihin ja sivuttiin myös ulkomaiden tapahtumia. Siksi on syytä tarkastella pöytäkirjojen kertomaa aluksi hyvin yksityiskohtaisesti.

Ensimmäinen tallessa oleva pöytäkirja on päivätty 14.5.1945. Kokouspaikka oli tehtaan kirjasto. Toisesta pykälästä voimme päätellä, että oli tehty palkkasopimus, sillä nyt tarkasteltiin, olivatko kaikki saaneet palkkansa sopimuksen mukaisesti. Osa ei ollut, mutta päätettiin odottaa *“työn alla oleva tili”* ja katsoa sen jälkeen. Työnantaja oli myös häätämässä erästä ammattiosaston jäsentä asunnostaan. Kokous päätti lähettää pääluottamusmiehen neuvottelemaan asiasta.

Kohta sen jälkeen johtokunta piti kokoustaan. Billnäisistä oli lähetetty kirje, jossa tiedusteltiin Gösta Exellin (?) menneisyyttä, onko hän ollut *“herrojen kätyrinä”* Kellokoskella. Johtokunta päätti, että vastaus lähetetään sen mukaan, mikä mies on ollut.

Heinäkuussa pidettiin ylimääräinen kokous, tällä kertaa kirjaston pihamaalla. Luottamusmies Anton Pajula selvitti maaliskuussa solmittua palkkasopimusta,

jota työntäjä ei ollut noudattanut. Päin vastoin alittanut jopa 30%. Ammattiosasto päätti pyytää liittotoimikunnalta lupaa jättää uhkavaatimus, että mikäli sopimusta ei noudateta, osasto ei vastaa työrauhasta.

Työnjohtaja Edvin Tryggistä oli useamman kerran valitettu pääluottamusmiehelle. Kokous käsitteli tätä asiaa ja päätti, että Trygg erotetaan osaston jäsenyydestä. Samalla päätettiin esittää työnantajalle, että Trygg erotettaisiin toimestaan. Myöhemmin palattiin vielä asiaan ja Trygg sai jäädä toimeensa sillä ehdolla, ettei osoita "nurjamielisyyttään" yksityisiä työläisiä kohtaan.

Mainittakoon, että Metalliliiton toimitsijana oli Erik Trygg, joka kävi useita kertoja selostamassa kellokoskelaisille asioita. Näin ollen pöytäkirjoja tutkittaessa törmäämme kahteen E. Trygg:iin.

Heinäkuun kuukausikokouksessa osasto päätti myöntää 1000 mk punaisten hautojen kunnostusta varten.

LISÄÄ KÄTYREITÄ

Johtokunta päätti kokouksessaan 24.7.-45 antaa Svante Saarelle varoituksen, koska hän oli osastollaan toiminut aikatarkkailijana ja "näinollen antautunut herrojen kätyriksi."

KIRJE JOHDOLLE

Edelleen palkkasopimus oli osittain toteuttamatta. Kuitenkin siihen suhtauduttiin maltillisesti vielä elokuisessa johtokunnan kokouksessa. Päätettiin lähettää tehtaan johdolle seuraavan sisältöinen kirjelmä:

"Arvoisan tehtaamme työläisten pääluottamusmies A. Pajula ilmoitti johtokunnalle, että hän ei ole päässyt palkkaneuvottelu asiassa yleisen kokouksen päätöksen mukaiseen tulokseen. Johtokunta asiaa harkittuaan päätti esittää työnantajalle toivomuksen, että olisi saatava yleinen neuvottelu aikaan elokuun 31 päivään mennessä asianomaisten liittojen edustajain läsnäollessa. Muussa tapauksessa johtokunta jättää asian yleisen kokouksen päätettäväksi."

VÄLIRAUHAN VUOSIPÄIVÄ

Syyskuun kuukausikokouksessa esitettiin, että otettaisiin yhteyttä toisiin paikallisosastoihin, että järjestettäisiin yhteiset juhlat välirauhansopimuksen vuosipäiväksi. Todettiin kuitenkin, ettei mistään saa huonetta, joten asia jä-

tettiin avoimeksi.

KURINPITOA

Työnantajan taholta oli ilmoitettu, että työläiset menevät liian aikaisin pesulle ja eivät muutenkaan tottele esimiehiä. Asiasta keskusteltiin ja toivomuksena oli, että määräyksiä noudatettaisiin ja suhteet esimiehiin parantuisivat entisestään.

HALKOTALKOOT JA TUPAKANPOLTTO

Polttopuutilanne oli paikkakunnalla huono. Lokakuun kokouksessa pääluottamusmies selosti asiaa. Kunta oli varannut metsää hakattavaksi, mutta hakkuutyö olisi jokaisen tarvitsijan tehtävä itse. Ehdotettiin pidettäväksi ns. perhehakkuut ja päätettiin esittää työnantajalle, että hakkuut pidettäisiin kahdena lauantaina ja yhtenä sunnuntaina.

Samaan kokoukseen otettiin käsiteltäväksi sosiaaliministeriön kirje, joka koski tupakanpolttoa. Jokin vastine lähetettiin, pöytäkirja ei kerro, millainen.

OMAT EHDOKKAAT KUNNALLISLAUTAKUNTIIN

Pöytäkirjoista ei löydy mainintaa, oliko osaston jäseniä ollut kunnallisvaali-ehdokkaina. Valmistavassa vuosikokouksessa 19.12.1945, puheenjohtaja selosti jo käytyjen vaalien tuloksia ja niiden merkitystä työvälle. Nyt oli tilaisuus päästä vaikuttamaan lautakuntien kautta ja niinpä osasto päätti asettaa omat ehdokkaat tärkeisiin lautakuntiin. Ehdokkaiksi nimettiin: huoneen- vuokralautakuntaan A.Pajula, terveyslautakuntaan R.Järvinen ja palolautakuntaan O.Pajula.

MIELENOSOITUKSELLINEN KOKOUS

Sihteeri oli kirjannut kokouspäiväksi 9/10, mutta oikea kokouspäivä on todennäköisesti ollut 9.3.-46. Kokous pidettiin työajalla ja se oli "*mielenosoituksellinen*". Työnantaja oli jättänyt joiltakin osin noudattamatta palkkasopimusta ja pitkittänyt sen johdosta pyydettyjä neuvotteluja. Asiasta laadittiin julkilausuma lähetettäväksi työnantajalle.

Samassa kokouksessa päätettiin lähettää kirje S.A.K:lle, että se asettaisi koko järjestövoimansa liikkeelle ja vaikuttaisi eduskuntaan niin, että tuotanto-

komiteoita koskeva laki tulisi mahdollisimman pian voimaan. Toiseksi; että S.A.K. vaikuttaisi hinta- ja palkkaneuvostossa että hintoja on ryhdyttävä todella alentamaan, sillä "*palkkannauttijain*" asema on yhä huonontunut jatkuvasti nousseitten tarvikkeitten hintojen vuoksi. Edelleen: Kansanhuoltovirastoihin on saatava henkilöt, jotka rehellisesti kansan parasta ajatellen tahtovat ja pystyvät hoitamaan niitä tehtäviä.

Pääministerille päätettiin lähettää julkilausuma: "*Hallituskysymystä ratkaistaessa on työväenluokan edustus entistä suuremmissä määrin huomioon otettava.*"

TYÖSÄÄNNÖT

Johtokunnan maaliskuun kokouksessa tarkasteltiin Kellokosken Tehtaan työ sääntöjä ja laadittiin muutosehdotuksia. Ensiksi päätettiin ehdottaa 14 vrk:n irtisanomisaikaa. Tämä oli uutta, aikaisemmin tällaista suojaa ei työläisillä ollut. Samoin ehdotettiin poistettavaksi tupakoimiskielto.

Näistä ajoista on kulunut tätä kirjoitettaessa 50 vuotta. Nyt ne ovat hyvin ajankohtaisia molemmat. Tupakkalaki on voimassa jälleen ja irtisanomisaikoja kierretään määrääkäsia työsuhteita suosimalla.

VUODEN -46 VAPPU

Sos. Dem. puolue oli lähettänyt kirjeen, jossa kehoitettiin tilaamaan vappumerkkejä. Aika oli tehnyt tehtävänsä ja politiikka monipuolistunut myös osaston jäsenkentässä. Niinpä vappumerkkien ym. tarvikkeiden hankinta päätettiin jättää poliittisten järjestöjen huoleksi. Varsinaisiin vappujuhliin päätettiin kuitenkin osallistua yhdessä ja ehdotus oli, että mentäisiin kulkueena Ohkolan työväentalolle. Tämä oli ollut ohkolalaisten toivomus.

KIROILUA JA SOLVAAMISTA

SAK oli käynnistänyt Kansanavun keräyksen. Osaston keräysmies A. Tuomisto esitteli keräyksen tuloksia maaliskuun kuukausikokouksessa. Keräys oli tuottanut "*aika sievoisen summan.*" Mutta ilman harmea se ei ollut sujunut. Ylityönjohtaja O. Nordberg oli ruvennut "*kiroamaan ja solvaamaan*" keräysmiestä. Osasto päätti kääntyä kirjelmällä työnantajan puoleen, että tämä antaisi muistutuksen Nordbergille.

VASEMMISTOLAISIA JA SOSIALIDEMOKRAATTEJA

Huhtikuussa -46 käytiin S.A.K:n ylimääräistä edustajakokousta varten vaalit. Uudenmaan piirissä oli 5 ehdokasta, joista kahta sai äänestää. Ja näin äänestettiin Kellokoskella: osaston puheenjohtaja A. Pajula sai 90 (?) ääntä ja A. Aalto Karkkilasta 77. Molemmat olivat "*vasemmisto ehdokkaita.*" Kaksi sosialidemokraattien ehdokasta, molemmat Karkkilasta, saivat myös ääniä. "*Suvanno (?) 33 ja toinen 30 ääntä.*"

Toukokuun kokouksessa puheenjohtajalla oli kerrottavana, että ylimääräinen edustajakokous lykkääntyy vuoteen 1947, "*vielä tuntemattomista syistä.*" Kokouksen osanottajat päättivät vaatia SAK:lta täydelliset perustelut lykkääntymisen syistä ja samalla vaatia kokouksen valmistelukulut niiden korvattavaksi, jotka ovat lykkääntymisen aikaan saaneet.

HEINÄKUU -46

Johtokunnan kokoukseen oli kutsuttu yövartija tekemään selkoa Svante Saaren asiasta. Hänen oli nähty olleen yöllä töissä. Jotain epäilyttävää asiassa nähtiin, sillä Saari ei ollut kulkenut portin kautta, vaan "*on hän käyttänyt muita kulkureittejä.*"

15. kesäkuuta oli pitänyt astua voimaan 8%:n palkankorotus. Puheenjohtaja Pajula oli käynyt keskustelemassa insinööri Sjömanin kanssa asiasta, "*josta Sjöman ei ollut ollenkaan tietoinen.*"

Työn juhlia oli valmisteltu pitkin kesää yhdessä muiden työväenjärjestöjen kanssa. Johtokunta valitsi vielä juoksijat ja köydenvetäjät edustamaan osasto 39:ää kilpailuissa.

Saaren tapaus sai selityksen myöhemmin. Hän itse pyysi lupaa saada tehdä yöllä työtä, kun ei opiskelun takia päivisin ehdi. Lupa annettiin sillä lisäyksellä, että "*kunhan ei tule tavaksi.*"

KANNANOTTO KREIKKALAISTEN TYÖLÄISTOVERIEN PUOLESTA

Elokuun kokouksessa keskusteltiin Kreikan järjestäytyneiden työläistoverien kohtalosta. Todettiin, että Kreikan fasistinen hallitus on ryhtynyt avoimesti taistelemaan maansa ammattiyhdistysliikettä vastaan, vangiten ja tuomiten sen johtohenkilöitä. Päätettiin lähettää kirjelmä SAK:lle, että se kääntyisi Kreikan hallituksen ja koko maailman järjestäytyneiden työläisten puoleen, sillä on taisteltava Kreikan työläisten oikeuksien puolesta.

TUOTANTOKOMITEALAKI EDISTYY

Syyskuussa -46 oli päästy jo niin pitkälle tuotantokomitealain suhteen, että Kellokoskelle oli Metalliliiton sihteeri Edvin Salonen kutsuttu selostamaan sitä. sekä sen sovellutusta ja vaalitapaa.

Sen sijaan työehtosopimusta pidettiin puutteellisena ja tulkinnanvaraisena, että päätettiin esittää liitolle sen irtisanomista. Samalla tehtiin tarvittavat muutosesitykset.

EPÄLUOTETTAVA TYÖNANTAJA

Kuten edellä kerrottiin, kesäkuun 15. päivä oli astunut voimaan palkkasopimus jossa oli määritelty 8%:n tasokorotus. Mutta se oli tarkoitettu tunti-työntekijöille, urakkatyöntekijöiden korotus piti olla 15%. Nyt todettiin kuitenkin, että 8% oli sovellettu nimenomaan urakkatyöntekijöihin. Marraskuussa käsiteltiin vielä Turo Hagelbergin asiaa, kun hänelle oli luvattu urakkapalkka, mutta maksettu tuntityön mukaan.

ESITYKSIÄ TUOTANTOKOMITEALLE

Vuoden lopulla käytiin vaalit tuotantokomitean jäsenistä. Samalla tehtiin esityksiä asioista, joita ko. komitean tulisi käsitellä. Terveydelliset asiat nousivat ensimmäisenä esiin. Tehtaalla oli paljonkin toivomisen varaa mm. tuuletuslaitteissa. Päätettiin esittää, että tehtaan johto tekisi sopimuksen jonkin lääkärin kanssa terveydenhuollon järjestämisestä. Kokous ehdotti tehtävään P. Alivirtaa. Samaan esitykseen liitettiin, että tehdas palkkaisi vakinaisen terveyssisaren.

Asunto-olot todettiin puutteellisiksi. Tehtiin esitys, että tehdas rakentaisi uusia 2 perheen asuntoja ja korjaisi vanhat siedettävään kuntoon.

Puututtiin vielä työturvallisuuteen, lähinnä kuljetuksiin tehdasalueella. Todettiin, että asiassa on vielä paljon toivomisen varaa.

PÄÄLUOTTAMUSMIEHEN TYÖAIKA, YM. ASIOITA

Vuoden -47 alussa todettiin yksimielisesti, että pääluottamusmiehellä ei nykyisissä olosuhteissa ole riittävästi aikaa hoitaa tehtäviään. Niinpä päätettiin esittää johdolle, että hän saisi puolet työajasta käyttää tehtäviensä hoitamiseen.

Jostain syystä tehtaalla oli teetetty vuorotyötä työaikalain vastaisesti. Ammattiosasto päätti yksimielisesti, että siirytään noudattamaan työaikalakia.

Tammikuun kuukausikokouksessa keskusteltiin myös asennoitumisesta järjestäytymättömiä työläisiä kohtaan. Johtokunta oli esittänyt, että aletaan painostaa näitä, mutta kokous päätti, että osastojen luottamusmiehet ottavat nimet ylös ja antavat pääluottamusmiehelle.

VÄÄRÄ LUOKITUS

Järvenpää kuului tuolloin II paikkakuntakalleusluokkaan ja Kellokoski III. Virallisissa papereissa ei Kellokoskea kuitenkaan tunnettu, se mainittiin Järvenpään kyläksi. Tämä päätettiin oikaista siten, että asianomaisessa ministeriössä käydään henkilökohtaisesti. Tehtävään valittiin A.Pajula ja G.Kullberg.

ANTON PAJULA

Tämän ajan pöytäkirjoissa esiintyy miltei joka pykälässä Anton Pajula. Olihan hän osaston puheenjohtaja ja pääluottamusmies. Sen lisäksi hänet valittiin miltei kaikkiin toimielimiin ja asioiden hoitoon, joko yksin tai yhdessä jonkun muun kanssa. Ei siis ollut ihme, että hän tarvitsi lisää aikaa tehtävien hoitoon. Mutta 20.2.1947 pidetyssä vuosikokouksessa hänelle oli asetettu kilpailija puheenjohtajavaaliin. Pajula voitti vaalin selvin numeroin: 64-25. Ammatiltaan Pajula oli kirvesmies.

UUDENAIKAISTA KIRJANPITOA

Tilintarkastajat olivat tehneet huomautuksen, että on aika siirtyä kaksinkertaiseen kirjanpitoon. Tämän johdosta päätettiin hankkia kirjanpito-opas rahastonhoitajan käyttöön.

VAPAAT KÄDET EDUSTAJALLE

S.A.K:n edustajakokous oli vihdoin tulossa ja siihen valmistauduttiin osasto 39:ssä huolella. A.Pajula esitteli asiat, joista edustajakokouksessa oli tarkoitus keskustella: 1. hinta- ja palkkasuhteet, 2. keskustellaan S.A.K:n säännöistä, 3. jäsenmaksukysymys, 4. S.A.K:n kansainväliset suhteet, 5. sosiaalisoimiskysymys, 6. työväenliikkeen yhtenäisyys. Näistä oli S.A.K lähettänyt alustukset ja niihin ei esitetty lisäyksiä eikä muutoksia. Edustaja Pajula sai

vapaat kädet toimia työläisten etujen mukaan.

Heinäkuussa Pajula sitten selvitti pidettyä kokousta, mutta sen johdosta ei syntynyt keskustelua.

TÄRKEITÄ ASIOITA

Metalliliitto lähetti kirjelmän, joka koski työehtosopimuksen irtisanomista ja sopimukseen tehtävistä muutoksista. Tämä ja muitakin asioita käsiteltiin, mutta puheenjohtaja oli tyytymätön kokouksen osanottajamäärään, "*kun näinkin tärkeitä asioita käsitellään.*"

Lieneekö sitten parempi osanotto elokuun kokouksessa? Siinä tehtiin päätös erittäin tärkeästä, vaikka ei kovin suuresta asiasta. Päätettiin ostaa osastolle köysi. Köyden veto oli niihin aikoihin suosittu laji urheilu- ja ulkoilmataapahtumissa. Olipa osasto-39 saanut jo haasteenkin Linjamäen pienviljelijäosastolta ja kunnan työntekijöiltä.

KAHDEN VIIKON TILIT

Vuoden -48 alussa vaadittiin työnantajaa maksamaan tilit kahden viikon välein. Tästä kuultiin, että työnantaja ei ole "*siihen halukas vaan koittaa kaikilla verukkeilla, että siitä vaatimuksesta luovuttaisiin.*" Mutta nyt ammatti-osastolla olikin työnantajaliiton tuki takanaan, sillä tästä oli liittojen kesken sovittu. Lopullinen päätös tehtiin helmikuun kokouksessa, jossa läsnä olivat tehtaan konttoripäällikkö ja liiton edustaja Trygg. Konttoripäällikkö selosti, miten paljon ylimääräistä työtä tämä teettää, mutta Trygg luki papereistaan asianomaisen lain tekstin.

TOVERITUOMIOISTUIN

Pääluottamusmies A. Pajula joutui kutsumaan johtokunnan koolle ylimääräiseen kokoukseen tehtaan varastolle. Oli tullut ilmi, että valimossa työskentelevä A.L. oli anastanut painakkeita, ym. Pajula oli joutunut luottamusmiehenä tuomitsemaan A.L:n menettelyn. Johtokunta hyväksyi luottamusmiehen menettelyn, "*koska osasto ei voi puolustaa rikollisuutta.*"

Myöhemmässä kokouksessa johtokunta käsitteli asiaa uudelleen ja kuultiin, että muitakin valimomiehiä oli jutussa mukana. Pajula esitti, ettei asiaa viedä yleiseen kokoukseen. A.L. oli osaston luottamusmies, joten hän pyysi eroa ja tilalle valittiin Paul Järvinen.

LAPSILISÄ

Näinä vuosina Suomeen syntyivät ns. suuret ikäluokat. Se merkitsi monissa perheissä lisääntyvää kulutusta ja tarvetta palkankorotuksiin. Jonkinlaisena kompromissina valtiovalta tuli mukaan, alkaen maksamaan lapsilisää. Kellokosken osaston johtokunnan kokouksessa 15.4.-48 luettiin liiton kirje, koskien väliaikaisen lapsilisän maksuohjeita.

Mutta tapahtui palkkarintamallaakin edistystä. Saman kuun 22. päivänä pidetyssä osaston kokouksessa Pajula selvitti työnantajan kanssa käytyjen neuvottelujen tuloksia. Siivoojat siirretään 1:stä palkkaluokasta 2:een, kuljetustyöntekijöille aletaan maksamaan ns. raskaantyon lisää ja valurien likaisen työn % tulee keskusteltavaksi vastaisuudessa.

YKSIPUOLISTA TYÖNTUTKIMUSTA

Työntutkija Roos oli pyytänyt ammattiosastoa valitsemaan keskuudestaan henkilön, joka olisi apuna työntutkimuksessa ns. urakkahinnoittelijana. Johtokunta esitti tehtävään Antti Vainiota, mutta osaston kokous oli toista mieltä: *“Koska muutaman kuukauden aikainen työntutkimus osoittaa, että tutkimus on kohdistunut vain aika ja palkkatutkimukseen ja sen tuloksena näyttää olevan työpalkkojen alentaminen, ei osasto katso voivansa myötävaikuttaa niin yksipuolista työntutkimusta, eikä näinollen voida osaston toimesta valita ketään henkilöä kyseessä olevaan tehtävään ja pysyy näinollen sivussa sellaisen henkilön valitsemisessa.”*

POLIITTISIA ERIMIELISYYKSIÄ

Vuonna -48 elettiin puoluepolitiikassa kiihkeätä aikaa. Hyvin vähän sitä näkyy Kellokosken osaston pöytäkirjoissa, mutta rivien välistä on luettavissa jonkinlaista kahtiajakoa. Jo Vappujuhlan vietosta oli äänestetty ja lokakuussa keskusteluun tuli Arabian lakkolaisten avustaminen rahankeräyksellä. Kokous, joka kutsuttu koolle tämän asian tiimoilta 25.10., todettiin äänestyksen jälkeen laittomasti koolle kutsutuksi. Samassa kokouksessa puheenjohtaja ilmoitti, että seuraavana päivänä pidetään uusi kokous.

Seuraavan päivän kokouksen alussa puheenjohtaja totesi, että osastoon on liittynyt 28 uutta jäsentä. Johtokunta oli suositellut heidän hyväksymistään jäseniksi sillä ehdolla, että he eivät ole vielä tässä kokouksessa äänivaltaisia.

Voimme ajatella, että poliittisen tilanteen kärjistyessä yleinen aktiivisuus lisääntyy ja halutaan osallistua. Toisaalta, tuntien järjestötoiminnan menettelytapoja, voimme yhtä hyvin ajatella, että molempien poliittisten suuntien "värivääjät" olivat olleet ahkerasti liikkeellä.

Kuitenkin varsinainen asia oli Arabian lakkolaisten avustus. Liitosta oli jälleen Trygg selostamassa menettelyä. Hän teki selkoa ko. lakosta ja ilmoitti, että kokous ei voi päättää osaston varojen käytöstä korpilakossa olevien avustamiseksi. Yksityisesti keräämällä "*kukin voi antaa mitä haluaa.*"

Vielä syntyi polemiikkia siitä, että voidaanko keräyslistat tehdä osaston nimissä. Monien puheenvuorojen jälkeen asiasta äänestettiin ja enemmistön kanta oli, että ei käytetä osaston nimeä. Tähän jätti Kalle Kataja vastalauseen:

"Me Kellokosken Metallityöväen ammattiosaston kokoukseen 26 pv. lokakuuta 1948 osallistuneet 61 ammattiosaston jäsentä lausumme paheksuimme eräiden ammattiosaston jäsenten mainitun kokouksen edellä ja sen aikana suorittaman, työläisiä harhaanjohtavan agitaation johdosta. Osaston jäsenten pelottelemiseksi mainitut henkilöt vääristelivät kokouksen tarkoitusta, selittäen, että kokouksen koollekutsujien tarkoituksena muka olisi ollut lakkoon yllyttäminen, vaikka todellisena tarkoituksena oli avustuksen keräys Arabian tehtaan lakossa oleville työläisille. Samalla esitämme vastalauseemme kokouksen nimissä esitettyä julkilausumaa vastaan. Mainittu julkilausuma muodostuu iskuksi vasten työläisten kasvoja, kieltämällä työläisiltä heidän perinteelliset oikeutensa vaatia elintasoonsa parannusta tuotannossa tapahtunutta nousua vastaavasti. Työpaikan työläisten enemmistöpäätöksellä julistettu lakko, jonka takana on ammattiosasto, ei ole korpilakko, vaan järjestäytynyt työtaistelu elinehtojen parantamiseksi. Pidämme välttämättömänä työläisten ammatillisten taistelujärjestöjen yhtenäisyyttä, mutta emme hyväksy sitä, että kun parhaillaan on käynnissä työläisten taistelu työolojensa korjaamiseksi, että SAK:n johdon enemmistö julistaa tuon taistelun laittomaksi korpilakoksi ja ennalta vapauttaa lakonmurtajiksi haalitut rikkurit rikkurinimityksestä. Se on luopumista työläisten etujen ja oikeuksien puolustamisesta ja asettumista samalle puolelle työnantajapiirien kanssa."

SOPIMALLA ASIAT SELKIÄVÄT

Liitto lähetti kirjeen, joka luettiin 29.11. johtokunnan kokouksessa. Siinä käsiteltiin jatkuvien jäsenoikeuksien palauttamista, "*poliittisten tahi muiden pakottavien syitten*" vuoksi katkenneissa suhteissa.

3.2.1949 pidetyssä osaston kokouksessa G. Kullberg ehdotti, että tulevaa vuosikokousta silmälläpitäen asetettaisiin toimikuntaa varten ehdokkaat niin, että *“sos. demokraattinen, kuin kommunistinenkin suunta asettaisi kumpikin kolme ehdokasta ja puheenjohtajasta äänestettäisiin.”* Näin toimittiin ja vuosikokouksessa 24.2. Pajula valittiin edelleen puheenjohtajaksi. Pöytäkirjassa on mainittu myös toimikuntaan *“sopuvaaleilla”* valitut henkilöt. Lieneekö tapahtunut sääntömuutos tai vain kielellinen korjaus, mutta tästä eteenpäin johtokuntaa sanotaan toimikunnaksi?

PÄIVÄ PÄIVÄSTÄ

Työnantaja oli esittänyt, että marianpäivän jälkeinen lauantai 26.3. tehtäisiin sisään ylitöinä. Yksimielisesti kokous päätti, että tehdään *“päivä päivänä eikä ylitöitä ilman %-korvausta.”*

OMA LIPPU

Jo edellisvuonna liitto oli muistuttanut tulevista liiton 50-vuotisjuhlista. Kellokoskella oli myös suunniteltu asiaan kuuluvia juhlia ja oman lipun hankintaa. 31.3 kokoukseen oli saatu liitolta malli ja velvoitettiin sihteeri A. Tuomisto kysymään Hyvinkään Villakutomon ja Verkatehtaalta tarjousta sen valmistamisesta.

Liiton 50-vuotisjuhlapäiviksi ilmoitettiin 5-6.6. Kellokosken osasto valitsi edustajakseen juhliin E. Toivosen.

“AHJO”

Huhtikuussa luettiin *“Ahjo-lehteä”* koskeva liiton kirjelmä, josta ilmeni, että lehti alkaa ilmestymään ja että jäsenet voivat tilata sitä 60 mk/ vuosi tai 40 mk 1/2 vuotta.

POMOILLE OMA OSASTO

Elokuun kokouksessa G. Kullberg ilmoitti, että tehtaan esimiehet ovat perustaneet oman SAK:n alaisen osaston. Kullberg toivoi, ettei tätä *“väärin käsitettäisi, vaan edelleen samanlaisina tovereina pidettäisiin ja ymmärrettäisiin heidän pyrkimyksiään.”*

Lokakuussa työnantaja esitti, että ammattiosasto suhtautuisi myötämielisesti *“Rikoksen ehkäisemistä tarkoittavan toimikunnan jäsenten tehtäviin.”* Tähän annettiin vastaus, että osasto ja sen jäsenet eivät tule vaikeuttamaan toimikunnan perustamista, enempää kuin sen tehtäviäkään, mutta toivoo kuitenkin toimikunnan tehtävissään suhtautuvan puolueettomasti kaikkia kohtaan.

EI SOTAKORVAUSTÖITÄ

Joulukuun 13. 1949 pidetyssä kokouksessa A. Pajula esitti avauspuheenvuorossaan, että kokous käsittelee palkka-asioita ja toivoi niiden suhteen hyvää yksimielisyyttä. Tässä puheenvuorossa ensimmäisen kerran tulee esille se, että Kellokoskella ei tehty sotakorvaustöitä. Tehtiinkö ollenkaan, siitä ei mainita tämän enempää pöytäkirjoissa.